

POVJERENIK ZA INFORMIRANJE
Republika Hrvatska

PROAKTIVNA OBJAVA I PONOVDNA UPORABA INFORMACIJA IZ PERSPEKTIVE NADZORNOG TIJELA

GODIŠNJE SAVJETOVANJE SLUŽBENIKA ZA INFORMIRANJE

Zagreb, 25. studenog 2020.

Marko Kovačić, dipl.iur., savjetnik Povjerenika
Ured povjerenika za informiranje

Ponovna uporaba informacija

- Koriščenje podataka TJV za komercijalne ili nekomercijalne svrhe različite od izvorne svrhe za koju su informacije nastale/prikupljene

- Omogućavanje ponovne uporabe podataka
 - proaktivna objava
 - zahtjev za ponovnu uporabu

Otvoreni podaci

- podaci koje TJV prikupljaju i obrađuju u okviru svojih nadležnosti (baze, registri, popisi, liste...)
- objavljeni i javno dostupni
- u strojno čitljivom i otvorenom obliku
- besplatni za preuzimanje i korištenje za drugu svrhu od izvorne
- uvjeti korištenja – licence (Otvorena dozvola)

Polazišne osnove i pravni okvir za olakšavanje ponovne uporabu – EU

- Direktiva EU Evropskog parlamenta i vijeća o ponovnoj uporabi informacija javnog sektora 2003/98/EZ (**PSI Direktiva**) + izmjena 2013/37/EU
- Direktiva (EU) 2019/1024 Evropskog parlamenta i vijeća o otvorenim podacima i ponovnoj uporabi informacija javnog sektora (**OD Direktiva**)

- Zakon o pravu na pristup informacijama (NN 25/13 i 85/15)
- Podzakonski propisi (službeni upisnik, troškovi, isključiva prava, uvjeti ponovne uporabe)
- Politika otvorenih podataka
 - promicanje ideje otvorenih podataka, a posebno iskorištavanje njihovog komercijalnog, društvenog i znanstvenog potencijala
 - poticanje gospodarstva, osobito srednjeg i malog poduzetništva, na upotrebu otvorenih podataka radi stvaranja dodane gospodarske vrijednosti i inovativnih rješenja
 - Koordinacija – Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva
 - Uloga Povjerenika za informiranje – edukacija i promicanje

Akcijski plan za provedbu politike nije donesen

Obveze TJV - ponovna uporaba

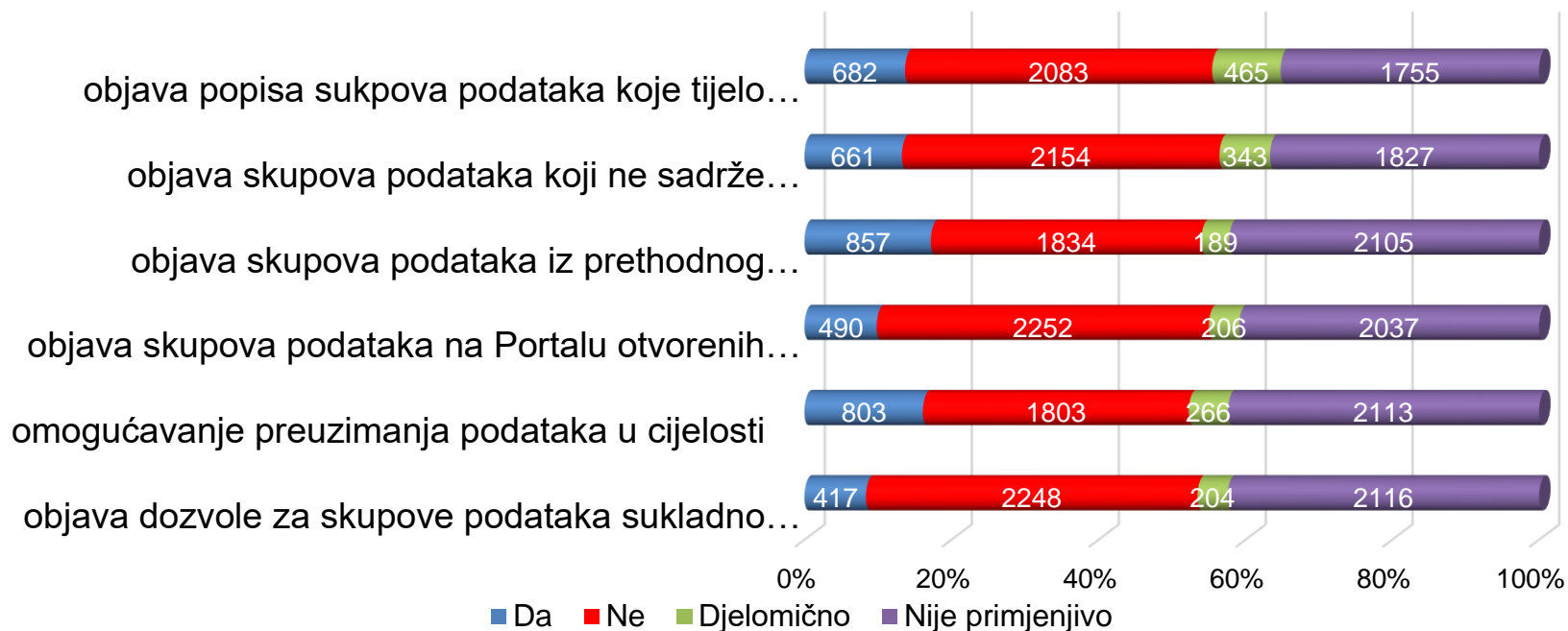
- Proaktivna objava informacija
 - objava podataka na lako pretraživ način
 - objava podataka u strojno čitljivom i otvorenom obliku
 - pravovremenost, potpunost i točnost informacija
 - objava popisa baza podataka s metapodacima i načinom pristupa i ponovne uporabe („asset liste“)
 - objava podataka na Portalu otvorenih podataka
- Postupanje po zahtjevu za ponovnu uporabu
 - postupak = zahtjev za pristup informacija + obavezno rješenje
- Prednost: proaktivna objava
 - osigurava višu razinu transparentnosti, smanjuje opterećenje tijela javne vlasti, ali i Povjerenika za informiranje kao nadzornog tijela

Uloga Povjerenika za informiranje u osiguranju ponovne uporabe

- Zaštita prava na ponovnu uporabu (žalbeni postupak, postupanje po predstavkama)
- Nadzor proaktivne objave (analitička praćenja, godišnja izvješća TJV, postupanje po predstavkama)
- Promicanje i edukacija (publikacije, radionice, webinar, online edukacija - u pripremi)

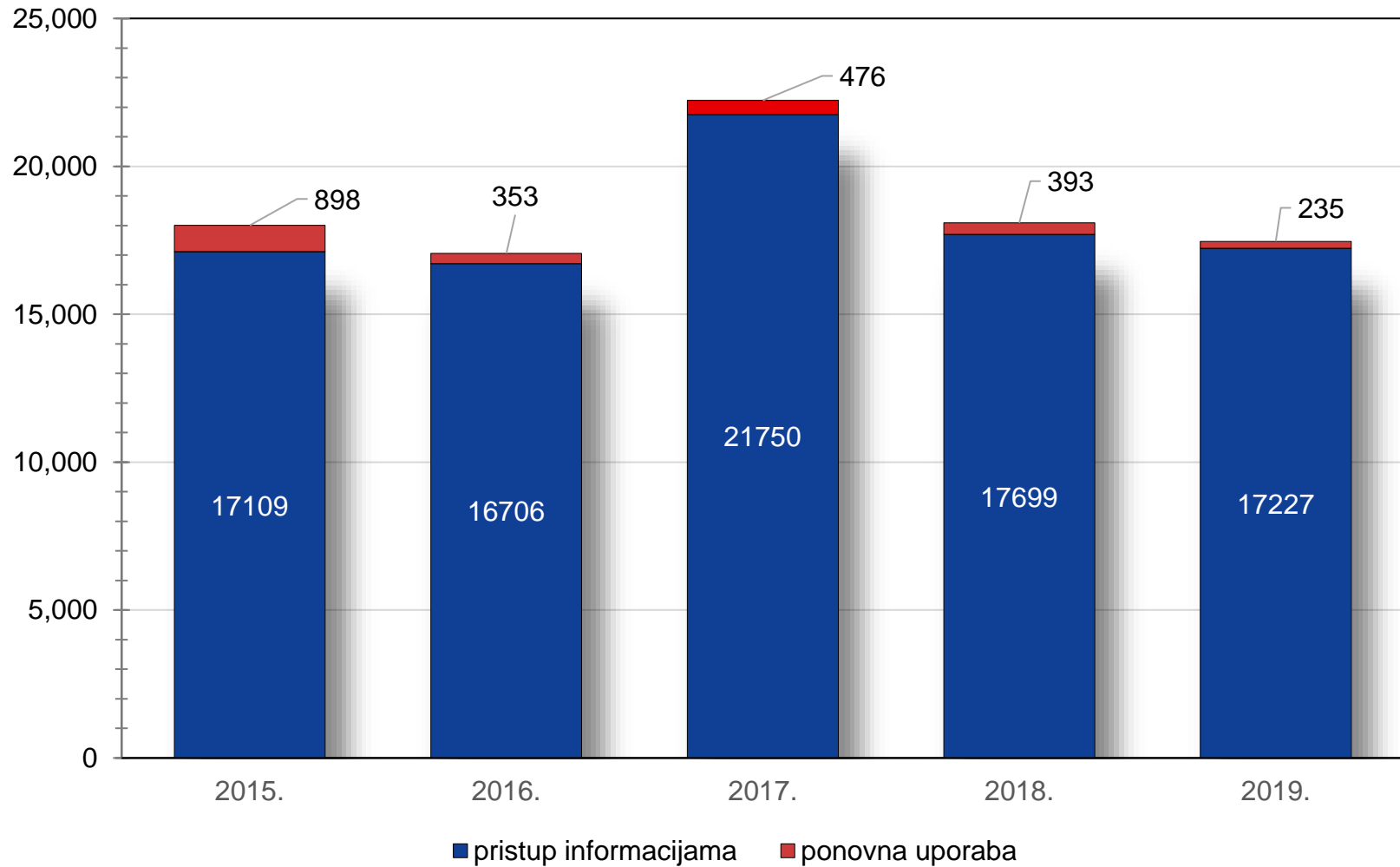
Proaktivna objava

Izvor: Povjerenik za informiranje, Izvješće o provedbi ZPPI za 2019., poveznica: <https://www.pristupinfo.hr/wp-content/uploads/2020/03/Izvje%C5%A1%C4%87e-o-provedbi-ZPPI-za-2019.pdf?x58018>

Analitička praćenja Povjerenika za informiranje: broj tijela koja proaktivno objavljuju podatke za ponovnu uporabu je 10% - 30%

Rješavanje zahtjeva za ponovnu uporabu

„Grljenje podataka”

- neobjavljivanja podataka u otvorenom formatu (ili pružanja na zahtjev) odnosno objavljivanje podataka u zatvorenom formatu (npr. skenirani PDF)
- Razlozi:
 - gubitak kontrole nad podacima kvalitete, jedinstva podataka i informacija o vlasniku podataka
 - disperziranost i nemogućnost objedinjavanja podataka
 - tehnički razlozi tijela javne vlasti ne posjeduje tražene podatke ('nemamo i ne znamo gdje su')
 - opsežnost podataka za objavu
 - netočnost podataka i vrijeme potrebno za njihove ispravke
 - strah od nerazumijevanja ili pogrešnog korištenja objavljenih podataka
 - troškovi pripreme i objave podataka u otvorenom obliku

Zrelost otvorenih podataka u RH (*EDP Landscaping*)

godina	prosjeak EU 28+ (%)	HR (%)	HR - rang
2015.	45	44	15
2016.	60	59	14
2017.	76	73	14
2018.	62	65	19
2019.	66	69	12

- iznadprosječni rezultati u strateškom, pravnom i institucionalnom okviru i kvaliteti otvorenih podataka
- nedostatak gospodarskog utjecaja otvorenih podataka, odnosno njihovog ponovnog korištenja u komercijalne svrhe
- vrlo mali broj otvorenih podataka na Europskom portalu (>0,1 %)

Izvor: European Data Portal, Data Maturity Landscaping Report 2019., poveznica:
https://www.europeandataportal.eu/sites/default/files/country-factsheet_croatia_2019.pdf

OD Direktiva (2019.)

- Dodatno potiče:
 - otvaranje skupova podataka "visoke vrijednosti" (statistički i geoprostorni podaci, podaci o okolišu, prometni podaci, podaci o trgovačkim društvima)
 - otvaranje podataka istraživačkih projekata financiranih javnim sredstvima
 - uporabu dinamičkih podataka u stvarnom vremenu, putem API servisa (osigurava se trenutna dostupnost i točnost objavljenih podataka)
- Dodatno ograničava naplatu ponovne uporabe podataka iznad graničnih troškova, osim u iznimnim slučajevima
- Ograničava sklapanja ugovora o isključivom pravu s tvrtkama privatnog sektora - smanjenje rizika blokiranja podataka javnog sektora

Rok za implementaciju - 17.07.2021.

Zaključni osvrt

- Nedovoljno razumijevanje TJV o svrsi ponovne uporabe i otvorenih podataka („grljenje podataka”) = vrlo mali broj proaktivno objavljenih otvorenih podataka
- Nerazumijevanje i nedostatak interesa korisnika = zanemariv broj zahtjeva za ponovnu uporabu
- TJV ne prate korištenost podataka
- Nužno donošenje Akcijskog plana Politike otvorenih podataka radi sustavnog, planskog i koordiniranog osiguranja uvjeta i podrške TJV za otvaranje podataka
- Usmjeriti aktivnosti na tijela koja raspolažu podacima za PU, a posebno otvorenih podataka

Kontakt

Povjerenik za informiranje

Trg žrtava fašizma 3, 10000 Zagreb

Telefon: 01/4609-041

Faks: 01/4609-096

Web: www.pristupinfo.hr

E-mail: ppi@pristupinfo.hr